

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

AVSNITT 1. Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

1.1 Produktidentifikator

Handelsnavn

Fiberpuss

UFI-kode

7FTR-MOHW-E00S-2UJE

1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Produkttype

Fabrikkblandet tørrmørtel

Bruk

Pussning

1.3 Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Leverandør

Finja A/S

Gateadresse

Fridtjof Nansens Vei 19

0369 Oslo

Norge

Telefon

+47 22 72 22 72

E-post

info@finja.no

Nettsted

www.finja.no

1.4 Nødtelefonnummer

+47 22 59 13 00 Giftinformasjon

Tilgjengelig utenfor kontortid

Ja

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

AVSNITT 2. Fareidentifikasjon

2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008

Klassifisering

Hudirritasjon, farekategori 2

Alvorlig øyeskade, farekategori 1

Faresetninger

H315, H318

2.2 Merkingselementer

Merking i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008

Farepiktogrammer

Signalord

Fare

Faresetninger

H315 Irriterer huden.

H318 Gir alvorlig øyeskade.

Forebyggende setninger

P280 Benytt vernehansker /verneklær/øyevern/ansiktsvern.

P261 Unngå innånding støv.

P305 + P351 + P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen.

P302 + P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye vann/såpe.

P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER/en lege/.

Tilleggsinformasjon

Inneholder: Portlandsement , Kalsiumhydroksid

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

2.3 Andre farer

Ved kontakt med fuktig hud og slimhinner blir produktet etsende.

Produktene bedømmes, ut ifra tilgjengelig data, ikke å inneholde PBT-emner (persistent/bioakkumulerende/toxisk) eller vPvB-emner (veldig persistente og veldig bioakkumulerende) i henhold til ordning (EC) nr. 1907/2006 (REACH) vedlegg XIII.

Dette produktet inneholder ikke noe stoff som har endokrine egenskaper for mennesker, da ingen av ingrediensene oppfyller kriteriene. Dette produktet inneholder ikke noe stoff som viser endokrine forstyrrende egenskaper for ikke-målorganismer, da ingen av ingrediensene oppfyller kriteriene.

AVSNITT 3. Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

3.2 Stoffblandinger

Kjemisk betegnelse	CAS Nr. EF Nr. REACH Nr. Indeks Nr.	Konsentrasjon	Klassifisering	H-setning M-faktor akutt M-faktor kronisk	Merknad
Ballast som inneholder kvarts	14808-60-7 238-878-4 - -	65 - 75%	-	- - -	-
Portlandsement	65997-15-1 266-043-4 - -	6 - 12%	Skin Irrit. 2, Eye Dam. 1, STOT SE 3	H315, H318, H335 - -	-
Kalsiumhydroksid	1305-62-0 215-137-3 01-2119475151-45-XXXX -	2 - 7%	Skin Irrit. 2, Eye Dam. 1, STOT SE 3	H315, H318, H335 - -	-

Øvrig informasjon stoff

Klassifisering av kvarts er grunnet andelen "respirabel krystallinsk kvarts". Aktuell ballast inneholder ikke respirabel krystallinsk kvarts over 1% og er dermed ikke klassifisert som helsefarlig.

I produktet bruke kromredusert portlandsement, hvilket medfører at H317; kan gi allergi ved hudkontakt, faller bort. Effekten av sementens kromatreduksjon kan avta dersom produktet ikke lagres i henhold til instruksjonene eller lagringstiden overskrides.

For fullstendig tekst i H-/EUH-setningene som er nevnt i dette avsnittet, se avsnitt 16.

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

AVSNITT 4. Førstehjelpstiltak

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding

Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende har en stilling som letter åndedrettet. Kontakt lege ved ubehag.

Hudkontakt

Børst bort løse partikler fra huden. Får man stoff på huden, vask straks med store mengder vann og såpe. Tilsølte klær må fjernes. Kontakt lege ved ubehag.

Øyekontakt

Skyll umiddelbart med myk, temperert vannstråle eller øyeskyll i minst 15 min. Hold øyelokkene langt fra hverandre. Kontakt en lege. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen.

Svelging

Skyll munnen grundig med vann. Ved inntak må man straks drikke: Vann (ca 0,5 l). IKKE framkall brekning. Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER/en lege.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Irriterende under fuktige forhold. Kan forårsake alvorlig irritasjon. Produktet ser ut til å dehydrere på huden. I kontakt med øyne kan det forårsake alvorlig irritasjon og det er fare for alvorlig øyeskader
Langvarig eksponering for høye konsentrasjoner av kvartsrikt støv kan forårsake lungeforandringer (steinstøvlunge / silikose).

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Symptomatiske behandling.

AVSNITT 5. Brannsløkkingstiltak

5.1 Slokkingsmidler

Egnede brannsløkkingsmidler

Bruk brannslukningsmiddel som er egnet for omgivelsene. Produktet i seg selv brenner ikke.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Ingen data tilgjengelig

5.3 Råd til brannmannskaper

Spesielt verneutstyr for brannpersonell

Ved all brannbekjempelse bør passende beskyttelsesutstyr brukes. Heldekkende beskyttelsesutstyr og friskluftsmaske anbefales.

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

AVSNITT 6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Unngå kontakt med hud, øyne og klær. Unngå innånding av støv. Bruk personlig beskyttelsesutrustning (se avsnitt 8).

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Unngå spredning av støv. Unngå spredning til avløp, grunn eller vannløp.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Samle så mye avfall som mulig. Bruk så langt det er mulig for den mest effektive innsamlingsgodkjente industrielle støvsugeren for fjerning. Det innsamlede materialet kan blandes med vann for herding.

6.4 Henvisning til andre avsnitt

Personlig verneutstyr: se avsnitt 8 Avhending: se avsnitt 13

AVSNITT 7. Håndtering og lagring

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Forebyggende tiltak for håndtering

Sørg for tilstrekkelig ventilasjon og lokalt avsug på kritiske punkter. Arbeidsplassen skal ha tilgang til øyedusj med temperert vann.

Generell hygiene

Ikke spise, drikke, røyke, snuse på arbeidsplassen. Før pauser og ved arbeidsslutt må hendene vaskes. .

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevares tørt. Produktet utvikler med fuktighet en alkalisk pH-verdi og kan da virke irriterende. Se datablad for lagringstid. Effekten av sementens kromatreduksjon kan avta dersom produktet ikke lagres i henhold til instruksjonene eller lagringstiden overskrides.

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Ingen data tilgjengelig

AVSNITT 8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

8.1 Kontrollparametere

Nasjonal yrkeshygienisk eksponeringsgrense

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Ingrediens	CAS Nr. EF Nr.	Ekspone ringsgrens e ppm / mg/m ³	Kilde	Merknad	År
Sjenerende støv	- -	- 10	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrup per for biologiske faktorer, med endringer. 06.12.2011 nr 1358.	Totalstøv	2021
Sjenerende støv	- -	- 5	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrup per for biologiske faktorer, med endringer. 06.12.2011 nr 1358.	Respiralbelt støv	2021
Ballast som inneholder kvarts	14808-60-7 238-878-4	- 0,05	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrup per for biologiske faktorer, med endringer. 06.12.2011 nr	K,G respirabelt støv	2021

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Ingrediens	CAS Nr. EF Nr.	Eksponeringsgrense ppm / mg/m ³	Kilde	Merknad	År
			1358.		
Ballast som inneholder kvarts	14808-60-7 238-878-4	- 0,3	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer, med endringer. 06.12.2011 nr 1358.	K, totalstøv	2021
Kalsiumhydroksid	1305-62-0 215-137-3	- 1	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer, med endringer. 06.12.2011 nr 1358.	E	2021

DNEL/DMEL

Navn på produkt/stoff (CAS Nr./EF Nr.)	Type	Eksponering	Verdi	Populasjon	Effekter
Kalsiumhydroksid (respirabelt damm) (1305-62-0/215-137-3)	DNEL	Akutt (kort sikt) Innånding	4 mg/m ³	Medarbeidere	Lokal
Kalsiumhydroksid (respirabelt damm) (1305-62-0/215-137-3)	DNEL	Kronisk (lang sikt) Innånding	1 mg/m ³	Medarbeidere	Lokal
Kalsiumhydroksid (respirabelt damm)	DNEL	Akutt (kort sikt)	4 mg/m ³	Forbrukere	Lokal

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Navn på produkt/stoff (CAS Nr./EF Nr.)	Type	Eksposering	Verdi	Populasjon	Effekter
(1305-60-2/215-137-3)		Innånding			
Kalsiumhydroxid (respirabelt damm) (1305-62-0/215-137-3)	DNEL	Kronisk (lang sikt) Innånding	1 mg/m ³	Forbrukere	Lokal

PNEC/PEC

Navn på produkt/stoff (CAS Nr./EF Nr.)	Type	Del av miljøet	Verdi
Kalsiumhydroksid (1305-62-0/215-137-3)	PNEC	Ferskvann	0,49 mg/l
Kalsiumhydroksid (1305-62-0/215-137-3)	PNEC	Saltvann	0,32 mg/l
Kalsiumhydroksid (1305-62-0/215-137-3)	PNEC	Renseanlegg	3 mg/l
Kalsiumhydroksid (1305-62-0/215-137-3)	PNEC	Jord	1080 mg/kg

8.2 Eksposeringskontroll

Egnede konstruksjonskontroller

Unngå støvutvikling. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon og lokalt avsug på kritiske punkter.

Vernebriller / ansiktsskjerm

Bruk tettsittende vernebriller når du håndterer tørt eller vått materiale for å unngå kontakt med øynene.

Håndbeskyttelse

Bruk vernehansker av for eksempel naturgummi, neopren eller PVC (polyvinylklorid).

Annet hudvern

Beskyttelseklær brukes ved behov. Ved våt bruk skal vanntette klær og sko brukes.

Åndedrettsvern

Brug støvmaske med partikkelfilter P3 om det ikke finnes generell og god lokal prosessventilasjon på arbeidsplassen.

Miljøeksponeringskontroll

Unngå spredning til avløp, grunn eller vannløp. Kontakt med vann gir høy pH som kan være skadelig for vannlevende organismer.

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

AVSNITT 9. Fysiske og kjemiske egenskaper

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Fysisk tilstand

Fast - Støvet

Farge

grå

Lukt

svak

Smeltepunkt / frysepunkt

Ingen data tilgjengelig

Kokepunkt eller startkokepunkt og kokeområde

Ikke relevant

Brennbarhet

Produktet er ikke brennbart

Nedre og øvre eksplosjonsgrense

Ikke relevant

Flammepunkt

Ingen data tilgjengelig

Selvantennelsestemperatur

Ikke relevant

Dekomponeringstemperatur

Ikke relevant

pH

alkalisk

Kinematisk viskositet

Ikke relevant

Løselighet

Blandbar i vann. Herder i kontakt med vann.

Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann

Ikke relevant

Damptrykk

Ingen data tilgjengelig

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Tetthet og/eller relativ tetthet

Ingen data tilgjengelig

Relativ damp tetthet

Ikke relevant

Partikkelegenskaper

Ikke relevant

9.2 Andre opplysninger

Ingen data tilgjengelig

AVSNITT 10. Stabilitet og reaktivitet

10.1 Reaktivitet

Produktet reagerer med vann og herder. Herdet produkt er ikke reaktivt.

10.2 Kjemisk stabilitet

Stabil under anbefalte lagrings- og håndteringsforhold.

10.3 Risiko for farlige reaksjoner

Ingen farlige reaksjoner kjent.

10.4 Forhold som skal unngås

Beskyttes mot fuktighet.

10.5 Uforenlige materialer

Unngå syrer, ammoniumsalter, aluminium eller andre ikke-jernholdige metaller når produktet inneholder sement.

10.6 Farlige nedbrytingsprodukter

Ingen farlige spaltningsprodukt kjent.

AVSNITT 11. Toksikologiske opplysninger

11.1 Opplysninger om fareklasser som definert i forordning (EF) nr. 1272/2008

Akutt giftighet

På grunn av tilgjengelig data er klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Dosebeskrivelse	Verdi / Dose	Eksponeeringsvei	Testdyr	Metode/retningslinjer
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	LD50	>2000 mg/kg bw	Svelging	Rotte	OECD 425
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	LD50	>2500 mg/kg bw	Hudkontakt	Kanin	OECD 402

Hudetsing/hudirritasjon

Irriterer huden. Produktet kan være etsende i fuktig tilstand, og det er fare for korrosjon ved langvarig kontakt med vått produkt eller fuktig hud.

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Resultat	Art	Metode/retningslinjer
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	Irriterende	Kanin	in vivo
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	Ikke etsende	-	In vitro OECD 431

Alvorlig øyeskade/øveirritasjon

Gir alvorlig øyeskade. Støv og partikler eller sprut av våt sement i øynene forårsaker alvorlig svie og kan forårsake brannskader og varig synshemming.

Respiratorisk- eller hudsensibilisering

Inneholder spor av krom (VI). Kan gi allergiske vansker for allerede sensible personer.

Skader på arvestoffet i kjønnsceller

Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt basert på tilgjengelige data.

Kreftframkallende egenskap

Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt basert på tilgjengelige data.

STOT – enkelteksponering

Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt basert på tilgjengelige data.

STOT – gjentatt eksponering

Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt basert på tilgjengelige data.

Aspirasjonsfare

Klassifiseringskriteriene er ikke oppfylt basert på tilgjengelige data.

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

11.2 Opplysninger om andre farer

Hormonforstyrrende egenskaper

Ikke relevant

AVSNITT 12. Økologiske opplysninger

12.1 Giftighet

Toksisitet

Produktet er ikke klassifisert som miljøfarlig.

Akutt toksisitet for fisk

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Måletype	Verdi / Resultat	Eksposeringens varighet	Art
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	LC50	457 mg/l	96 h	Sjøvannsfisk
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	LC50	50,6 mg/l	96 h	Ferskvannsfisk

Akutt toksisitet for alger

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Måletype	Verdi / Resultat	Eksposeringens varighet	Art
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	NOEC	48 mg/l	72 h	Ferskvannsalger
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	EC50	184,57 mg/l	72 h	Ferskvannsalger

Akutt giftig for krepsdyr

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Måletype	Verdi / Resultat	Eksposeringens varighet	Art	Merknad
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	NOEC	32 mg/l	14 d	Sjøvann virvelløse dyr	Type toksisitet: Kronisk
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	EC50	49,1 mg/l	48 h	Ferskvann virvelløse dyr	-

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Måletype	Verdi / Resultat	Eksposeringens varighet	Art	Merknad
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	LC50	158 mg/l	96 h	Sjøvann virvelløse dyr	-

Giftighet for mikro-/makroorganismer

Produktets/stoffets navn CAS- / EF-nr.	Verdi / Resultat	Art
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	2000 mg/kg grunn tørrvekt	Makroorganismer : Meitemark
Kalsiumhydroksid 1305-62-0 / 215-137-3	12000 mg/kg grunn tørrvekt	Jordmikroorganismer

12.2 Persistens og nedbrytbarhet

Vedholdenhet og nedbrytbarhet

Ikke anvendelig for uorganiske stoffer. Metoder til bestemmelse av nedbrytingsevnen kan ikke brukes for anorganisk stoff.

12.3 Bioakkumuleringsevne

Ingen data tilgjengelig

12.4 Mobilitet i jord

Ingen data tilgjengelig

12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Produktene bedømmes, ut ifra tilgjengelig data, ikke å inneholde PBT-emner (persistent/bioakkumulerende/toxisk) eller vPvB-emner (veldig persistente og veldig bioakkumulerende) i henhold til ordning (EC) nr. 1907/2006 (REACH) vedlegg XIII.

12.6 Hormonforstyrrende egenskaper

Dette produktet inneholder ikke noe stoff som viser endokrine forstyrrende egenskaper for ikke-målorganismer, da ingen av ingrediensene oppfyller kriteriene.

12.7 Andre skadevirkninger

Ingen andre bivirkninger

Kontakt med vann gir høy pH som kan være skadelig for vannlevende organismer.

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

AVSNITT 13. Sluttbehandling

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Hensyn ved avhending

Ikke-herdede produktrester klassifiseres som farlig avfall, men herdede produktrester håndteres som byggavfall. For avfallshåndtering, bruk en egnet avfallskode. Det er avfallsholderens plikt å velge riktig avfallskode knyttet til industrisektoren og prosess. Avfallskodene nedenfor er kun forslag.

Emballasje

Tøm emballasjen helt. Plastemballasje kan resirkuleres. Blandet emballasje kan forbrennes. Håndter dem i samsvar med nasjonale og lokale forskrifter. Avfallskodene nedenfor er kun forslag.

Avfallskode	Avfallsbeskrivelse
10 13 14	Avfallbetong og betongslam
20 01 15*	baser
15 01 02	Plastemballasje
15 01 06	Blandet emballasje

Vær oppmerksom på - en stjerne (*) ved siden av en kode angir at det er FARLIG AVFALL.

AVSNITT 14. Transportopplysninger

14.1 FN-nummer eller ID-nummer

Ikke klassifisert som farlig gods

14.2 FN-forsendelsesnavn

Ikke relevant

14.3 Transportfareklasse(r)

Ikke relevant

14.4 Emballasjegruppe

Ikke relevant

14.5 Miljøfarer

Ikke relevant

14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Ikke relevant

14.7 Sjøtransport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Ikke relevant

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Annet

Ikke relevant

AVSNITT 15. Opplysninger om regelverk

15.1 Særlige bestemmelser / særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Nasjonale forskrifter

Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier)

Øvrige bestemmelser, begrensninger og lovbestemmelser

Position Paper Classification and labelling of crystalline silica (fine fraction), IMA Europe, May 2020.
NEPSI Good Practice Guide -<https://guide.nepsi.eu/> - Veiledningen er rettet mot produsenter og brukere av produkter og råvarer som inneholder krystallinsk kvarts.

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Det er ikke utført noen kjemikaliesikkerhetsvurdering.

AVSNITT 16. Andre opplysninger

Endringer i forrige revisjon

4

Forkortelser

AFS= Arbetsmiljöverkets författarsamling

SFS= Svensk författningssamling

IMO= International Maritime Organization

Avsnitt 8: K= Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende, G=EU har fastsatt en bindende grenseverdi og/eller anmerkning for stoffet.

DNEL= Derived No-Effect Level

DMEL= Derived Minimal Effect Level

PNEC= Predicted No-Effect Level Concentration

PEC= Predicted Environmental Concentration

OECD= Organisation for Economic Co-operation and Development

LD50= Lethal Dose: dose som dreper 50 % av testorganismene

LC50= Dødelig konsentrasjon: konsentrasjon som dreper 50 % av testorganismene

EC50= Effektiv konsentrasjon: konsentrasjon som dreper 50 % av testorganismene

NOEC= No Observed Effect Concentration

Evalueringsmetoder for klassifisering

Klassifisering av blandinger og anvendt vurderingsmetode i henhold til forordning (EG) Nr. 1272/2008 [CLP]

Versjonsnummer:	1.1
Utstedt:	2023-03-23
Skifter ut SDB:	2022-09-29

I henhold til Forordning (EU) nr 1907/2006

Fiberpuss

Setningsbetydning

Skin Irrit. 2 - Hudirritasjon, farekategori 2

Eye Dam. 1 - Alvorlig øyeskade, farekategori 1

STOT SE 3 - Spesifikke Target organ toksisitet - Single eksponering, farekategori 3

H315 Irriterer huden.

H318 Gir alvorlig øyeskade.

H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.